

Okruhy k otázkám státní závěrečné bakalářské zkoušky programu Ukrajinská studia

I. Morfologie

1. Предмет і структурні розділи морфології
2. Морфема. Класифікація морфем (за матеріальним вираженням, місцем у слові, значенням/функціями)
3. Функціонування морфем (морфема-морф-аломорф). Омонімія, омосемія /синонімія, антонімія морфем
4. Основні поняття словотвору (основа похідна-непохідна, мотивована-немотивована, словотвірна пара, гніздо)
5. Словотвір іменників
6. Словотвір прикметників
7. Деривація дієслів
8. Словотвір прислівників та числівників
9. Загальна характеристика іменника (грам. категорії, відмінювання)
10. Відмінювання іменників
11. Заг. хар-ка прикметника
12. Заг. хар-ка займенника
13. Заг. хар-ка числівника
14. Заг. хар-ка дієслова (форми існування дієслова, ГК)
15. Дієвідмінювання
16. Заг. хар-ка дієприкметника
(морф. ознаки, синтакс. роль, творення)
17. Заг. хар-ка дієприслівника (категорії, специфіка творення порівняно з дієприкметником)
18. Предикативні форми на -но, -то
19. Заг. хар-ка прислівника (розряди)
20. Заг. хар-ка прийменника (класифікація за морф. будовою, походженням)
21. Заг. хар-ка сполучників
22. Частки, їх функції та розряди
23. Вигуки, їх розряди, походження
24. Конверсія різних частин мови
25. Частини мови та принципи їх класифікації

II. Konverzace

- 1. Розповідь про себе, знайомство**
- 2. Родина (терміни спорідненості, подружнє життя)**
- 3. Професія, навчання**
- 4. Людина (зовнішність, характер)**
- 5. Робочий день (вимір часу)**
- 6. Житло (дім, квартира, предмети щоденного вжитку)**
- 7. У готелі, у гуртожитку**
- 8. Побутові послуги (перукарня, ремонт, ательє, косметичний салон та ін., побутова техніка)**
- 9. Засоби комунікації (пошта, телефон, інтернет)**
- 10. Календар, погода, клімат, екологія**
- 11. У місті (транспорт, вулиці, будівлі)**
- 12. Покупки (магазини, ринок)**
- 13. Їдальня, ресторан, кафе**
- 14. У гостях (свята, подарунки, вітання)**
- 15. Вільний час (хобі, відпочинок, спорт)**
- 16. Культура (театр, кіно, концерт, музей, фестивалі)**
- 17. Самопочуття, здоров'я (лікарня, аптека, поради лікаря)**
- 18. Бібліотека, книгарня**
- 19. Сільське господарство (дача, сад, город, тварини, овочі, фрукти, знаряддя праці)**
- 20. Україна, українці (територіальний розподіл України, державна символіка, політичний устрій, релігія, клімат, ландшафт, промисловість)**
- 21. Київ – столиця України**
- 22. Найбільші міста України, визначні місця**
- 23. Сторінки з історії України (Київська Русь, козаччина тощо)**
- 24. Українські свята (державні та релігійні); звичаї, традиції**

III. Obecné a kulturní dějiny Ukrajiny a dějiny ukrajinské literatury

1. Předslovanské území Ukrajiny. Kyjevská Rus

Trypilská kultura. Ranně středověké kmeny na území Ukrajiny. Vznik Kyjevské Rusi. Knížata. Přijetí křesťanství. Sousední mocnosti. Nástupnické státy po Kyjevské Rusi.

2. Polsko-litevská unie. Lublinská unie. Ukrajina v rámci Rzeczypospolite

Náboženská otázka. Brestská unie.

3. Kozácký fenomén.

Formování kozáctva. Kozácké registry. Hetmani. Povstání Bohdana Chmelnického. Kozácký stát. Perejaslavská smlouva. Ivan Mazepa. Hajdamáci. Rujina.

4. Ukrajina v Ruské říši od trojího dělení Polska do první světové války

Trojí dělení Polska. Carové. Ukrajinské národní obrození. Cyrilometodějské bratrstvo. Univerzity. Zrušení nevolnictví. Zákazy ukrajinštiny. Revoluce 1905–07.

5. Ukrajina v Rakouské monarchii od trojího dělení Polska do první světové války

Trojí dělení Polska. Ukrajinské země v Rakouské monarchii. Metternichovský absolutismus. Revoluční rok 1848. Bachův absolutismus. Rakouský parlament a ukrajinské politické strany.

6. Ukrajina mezi dvěma světovými válkami

Únorová revoluce 1917. Centrální rada. Listopadová revoluce 1917. Ukrajinská lidová republika: období Centrální rady – hetmanát – direktorium. Ukrajinská socialistická sovětská republika. Západoukrajinská lidová republika. Huculská republika. Situace Podkarpatské Rusi v Československu. Nová ekonomická politika a korenizace (ukrajinizace). Hladomor. Velký teror. Organizace ukrajinských nacionalistů – ideologie a představitelé. Ukrajinci v Československém exilu: organizace, představitelé.

7. Ukrajina od začátku druhé světové války do vyhlášení samostatnosti

Pakt Ribbentrop-Molotov. Ukrajinská povstalecká armáda. Připojení krymského poloostrova. Perestrojka a glasnost'. Černobylská havárie. Rozpad SSSR: předpoklady v geopolitické i vnitřně politické situaci Ukrajiny.

8. Ukrajina po vyhlášení nezávislosti

Prezidenti. Měna. Pomerančová revoluce. Majdan a jeho následky. Dekomunizace.

9. Ukrajinský folklór

Specifika vokálního folklóru, obřadní písně. Specifika instrumentálního folklóru, instrumentář. Fenomén starců: instrumentář, repertoár, společenské postavení. Ukrajinská hudební folkloristika: Mykola Lysenko, Kliment Kvitka, Filarek Kolessa, Volodymyr Hošovskij

10. Ukrajinská klasická hudba

Mykola Lysenko, život a dílo. Stanislav Ljudkevych. Mykola Kolessa.

11. Stará literatura východních Slovanů – literatura v období Kyjevské Rusi

Překlady. Polemická literatura. Písemné památky. Literární styly a žánry. Letopisectví

12. Ukrajinské baroko

Kozácké letopisy. Tvorba Hryhorije Skovorody.

13. Počátky ukrajinské národní literatury

Tvorba Ivana Kotljarevského. Ukrajinská burleskní škola. Ukrajinská bajka a představitelé žánru

14. Ukrajinský romantismus

Kyjevská a Charkovská škola romantiků. Počátky tvorby Tarase Ševčenko

15. Taras Ševčenko jako vrcholný představitel ukrajinského romantismu

16. Ukrajinský sentimentalismus a realismus

Počátky novodobé ukrajinské prózy. Hryhorij Kvitka-Osnovjanenko, Marko Vovčok. Zrod ukrajinského románu (Pantelejmon Kuliš, Anatolij Svydnyckyj)

17. Ukrajinský kritický realismus

Ivan Nečuj-Levyckyj, Panas Myrnyj

18. Počátky novodobého ukrajinského divadla

Nové realistické drama Ivan Karpenko-Karyj, Marko Kropyvnyckyj, Mychajlo Staryckyj

19. Ukrajinská literatura druhé poloviny 19. století v západních ukrajinských zemích. Život a dílo Ivana Franka. Pokutská trojice. Tvorba Olhy Kobyljanské a Lesji Ukrajinky.

20. Ukrajinský expresionismus (Vasyl Stefanyk) a impresionismus (Mychajlo Kocjubynskyj). Počátky modernismu.

21. Ukrajinská moderna

Základní pojmy a vznik moderny. Organizace „Moloda Muza“ a „Ukrajinska Chata“. Přínos ukrajinské moderny v oblasti poetiky. Představitelé: Mykola Voronnyj, Bohdan Lepkyj, Petro Karmanskyj, Hnat Chotkevyč, Oleksandr Oles, Hryhorij Čuprynka aj.

Směry ukrajinské moderny: symbolismus (Jakiv Savčenko, Volodymyr Kobyljanskyj, Pavlo Tyčyna), futurismus (Rozvoj a tendence. Mychajl' Semenko a Geo Škurupij), neoklasicismus (Maksym Rylskyj, Mykola Zerov, Mychajlo Draj-Chmara, Jurij Klen).

22. Rozstřílené obrození.

Розстріляне відродження – duchovní, kulturní a literárně-umělecká generace 30. let 20. století. Sdružení ВАПЛІТЕ. Svaz ukrajinských spisovatelů „Hart“ (Vasyl Elan-Blakytynyj). Představitelé. Porevoluční ukrajinská próza – Mykola Chvylyjovj.

23. Urbanistická a intelektuální tvorba první poloviny 20. století

Prozaická tvorba Jurije Janovského. První prvky existencializmu v ukrajinské próze – Valerjan Pidmohylnyj. Oleksandr Dovženko a jeho kinematografická próza.

24. Literatura generace „šedesátníků“

Poezie Ivana Drače. Tvorba Mykoly Vinhrnovského, Liny Kostenko, Vasyla Symonenka, Boryse Olijnyka, Dmytra Pavlyčka, Andrije Malyška, Vasyla Stuse, Vasyla Barky. Prozaická tvorba Olesja Hončara a jeho nejvýznamnější román „Sobor“. Jevhen Hucalo, Hryhir a Hryhorij Tjutjunnykovi, Mychajlo Stelmach. Intelektuální a urbanistická próza: Jurij Ščerbak, Volodymyr Javorivskyj, Iryna Vilde.

25. Začátky ukrajinské postmoderny. „BU-BA-BU“

Periodizace postmoderny, neopozitivismus, neomodernismus, postmoderna. Neopozitivismus a neonarodnyctvo v současné ukrajinské literatuře. Valerij Ševčuk. BU-BA-BU. Jurij

Andruchovyč, Viktor Neborak, Oleksandr Irvanec, Jurko Izdryk, Taras Prochasko. Literární underground – tvorba Bohdana Žoldaka a Lesja Podervjanského. Ženská próza – tvorba Oksany Zabuzko a Jevheniji Kononenko.

26. Neomodernizmus

Vjačeslav Medvid', Jevhen Paškovskij, Oles' Uljanenko, Stepan Procjuk

27. „Postčernobylská“ literatura

Volodymyr Javorivskij, Jurij Ščerbak, Ivan Drač a jejich tvorba o Černobyli. Tendence v literatuře po Černobylské tragédii.

28. Literatura posledních let (od roku 2013). Jména, tendence, směry, témata.

Literární cena BBC. Próza míst a měst. Hledání sebeidentifikace jako nový směr v literatuře. Rodinný příběh.

Serhij Žadan, Anatolij Dnistrovij, Sofija Andruchovyč, Viktorija Amelina, Oleh Kocarev, Taňa Maljarčuk, Natalka Šnadanko, Jurij Vynnyčuk, Maxym Dupeško, Ivan Kozlenko aj. Překlady do češtiny.

29. Hlavní motivy současné ukrajinské poezie. Poezie komická, intimní a optická. Popularita avantgardy.

Poezie komická, intimní a optická. Poezie «двотисячників» a «двітисячідесятників» – A. Bondar, O. Kocarev, Ju. Stachivska, I. Šuvalova, L. Belej, M. Lajuk, V. Kruger a jiní.

30. Ukrajinská emigrantská literatura 20. století. Školy a spolky.

Československo – Pražská škola (Jurij Klen, Oleh Olžič, Olena Teliha, Jevhen Malaňuk, ad.). Německo – „Mysteckij ukrajinskij ruch“ (Ulas Samčuk, Viktor Petrov, Jurij Kosač ad.). Amerika – „Newyorská“ poetická skupina (Jurij Tarnavskij, Emma Andijevska, Bohdan Rubčak, Bohdan Bojčuk ad.).